

**Protokół w sprawie wymagań fitosanitarnych dla eksportu
jabłek z Polski do Chin
zawarty pomiędzy
Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi Rzeczypospolitej Polskiej
a
Generalną Administracją ds. Nadzoru Jakości, Inspekcji i
Kwarantanny Chińskiej Republiki Ludowej (AQSIQ)**

W celu zagwarantowania bezpiecznego eksportu jabłek z Polski do Chin i bezpieczeństwa produkcji rolniczej i leśnej Chin, na podstawie wyników analizy zagrożenia agrofagiem (PRA) Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Rzeczypospolitej Polskiej (zwane dalej „MRiRW”) oraz Generalna Administracja ds. Nadzoru Jakości, Inspekcji i Kwarantanny Chińskiej Republiki Ludowej (zwana dalej „AQSIQ”) w toku polubownych negocjacji zawarły porozumienie w sprawie eksportu jabłek z Polski do Chin o następującej treści. Wprowadzenie wymagań zawartych w niniejszym protokole będzie realizowane przez organizację ochrony roślin Polski (dalej zwana polskim NPPO)

Artykuł 1 Postanowienia Ogólne

Owoce jabłek (nazwa naukowa: *Malus domestica*) przeznaczone na eksport do Chin pochodzą z Polski i są zgodne z właściwymi przepisami fitosanitarnymi Chin i Polski, normami bezpieczeństwa sanitarnego oraz wolne od agrofagów kwarantannowych istotnych z punktu widzenia Chin (patrz Załącznik 1).

Artykuł 2 Rejestracja

Sady, pakowalnie i chłodnie, z których pochodzą jabłka eksportowane do Chin podlegają rejestracji w polskim NPPO. Polskie NPPO przekazuje AQSIQ wykaz sadów, pakowalni i chłodni. Informacje podlegające rejestracji obejmują nazwę, adres i numer rejestracyjny, umożliwiające tym samym prześledzenie pochodzenia przesyłki eksportowej w razie jej niezgodności z postanowieniami niniejszego Protokołu.

Przed pierwszym sezonem eksportowym polskie NPPO i AQSIQ dokonają wspólnie wrywkowego audytu zarejestrowanych sadów i pakowalni. Przed każdym sezonem eksportowym polskie NPPO przekaże AQSIQ informacje o zarejestrowanych sadach i pakowalniach.

Artykuł 3 Prowadzenie Sadów

Wszystkie zarejestrowane sady produkujące na eksport do Chin zastosują dobrą praktykę rolniczą (GAP), obejmującą utrzymanie fitosanitarnych warunków w sadzie, usuwanie spadów, opadłych liści i chwastów oraz zintegrowaną ochronę roślin (IPM) obejmującą monitoring agrofagów i chorób, zwalczanie metodami chemicznymi

i biologicznymi, zarządzanie gospodarstwem i inne środki kontrolne.

Monitorowanie i zwalczanie agrofagów w sadach produkujących i zarejestrowanych na eksport do Chin realizowane jest przez przeszkolony personel zarejestrowanej jednostki. Personel ten, zostanie odpowiednio przeszkolony przez polskie NPPO lub właściwy organ upoważniony przez polskie NPPO. Wszystkie zarejestrowane sady muszą prowadzić zapisy z monitorowania i zwalczania agrofagów, obejmujące nazwę szkodnika, szczegóły dotyczące środka ochrony roślin zastosowanego w sezonie wegetacyjnym (włączając: substancję aktywną, datę zastosowania, stężenie i częstotliwość stosowania).

Polskie NPPO prowadzi nadzór i zarządza stosowaniem środków ochrony roślin na polach i okresowo bada pozostałości pestycydów w celu zagwarantowania zgodności z chińskimi przepisami i normami w zakresie bezpieczeństwa i zdrowia. Taka kontrola może być również przeprowadzana przez jednostki upoważnione przez polskie NPPO.

Na wniosek AQSIQ, polskie NPPO przedstawi wyżej wymienione zapisy, informacje o użyciu pestycydów i wyniki badań.

Artykuł 4 Środki Zwalczania Poszczególnych Agrofagów

4.1 Środki zwalczania *Cydia pomonella* (L.)

Stanowiska produkcji wolne od agrofaga: Jabłka eksportowane do Chin muszą pochodzić ze stanowisk produkcji wolnych od *Cydia pomonella* (L.), zgodnie z wytycznymi ISPM 10 lub z sadów, w których zastosowano skuteczną ochronę i wprowadzono środki kontrolne w odniesieniu do *Cydia pomonella* (L.). Na wniosek Chin polskie NPPO przekazuje we właściwych terminach odpowiednie informacje na temat utrzymywania obszarów wolnych od agrofaga.

Kontrola i monitoring w sadach: Monitorowanie *Cydia pomonella* (L.) trwa od okresu kwitnienia wiosną do okresu pakowania owoców. W sadach zostaną umieszczone pułapki w zagęszczeniu, co najmniej jednej pułapki na hektar. W każdym sadzie mniejszym, niż 5 ha umieszczone zostanie, co najmniej 5 pułapek. Wkład wabiący jest wymieniany raz na miesiąc, a pułapki sprawdzane raz na tydzień z odnotowaniem wyniku sprawdzenia.

Po wykryciu *Cydia pomonella* (L.) przy pomocy pułapek w ramach monitorowania, podejmowane są skuteczne środki zapobiegawcze i zwalczania. Uprawnienia eksportowe sadu, w którym nie zostaną podjęte skuteczne środki zwalczania zostaną cofnięte w najbliższym sezonie eksportowym. Przed zbiorem polskie NPPO lub jednostka upoważniona przez polskie NPPO przeprowadzi wrywkową inspekcję, co najmniej 600 owoców na hektar, obejmującą krojenie ponad 20% owoców. W przypadku wykrycia *Cydia pomonella* (L.) owoce z danego sadu nie kwalifikują się do eksportu do Chin w najbliższym sezonie eksportowym.

Po zakończeniu inspekcji na wniosek AQSIQ przekazywane są odpowiednie

zapisy i dane.

4.2 Środki zwalczania mszyc i pluskwiaków (w tym *Archips rosanus*, *Eriosoma lanigerum*, *Epidiaspis leperii*, *Hoplocampa testudinea*, *Rhopalosiphum insertum* i *Lepidosaphes ulmi*)

Kontrola i monitoring w sadzie: W sadzie produkcyjnym podejmowane są działania ukierunkowane na zwalczanie wymienionych trzech typów agrofagów. Monitorowanie opiera się na technikach zintegrowanej ochrony roślin i uzależnione jest od cech poszczególnych agrofagów. W przypadku wykrycia wymienionych agrofagów, stosuje się zabiegi środkami ochrony roślin zatwierdzonymi przez Polskę. Polskie NPPO lub upoważniona przez polskie NPPO jednostka skontroluje stosowanie odpowiednich zabiegów przeciwko tym agrofagom. Producenci prowadzą odpowiednie zapisy i polskie NPPO przekazuje je na wniosek AQSIQ.

Zabiegi w pakowniach: Usuwanie małych, zainfekowanych lub zdeformowanych owoców, oczyszczanie powierzchni owoców i kielichów wodą pod wysokim ciśnieniem lub podejmowanie innych skutecznych działań.

4.3 Środki zwalczania *Erwinia amylovora*

Miejsce produkcji wolne od patogenu: Jabłka przeznaczone na eksport do Chin muszą pochodzić z miejsc produkcji wolnych od występowania *Erwinia amylovora*, zgodnie z wytycznymi zawartymi w ISPM Nr 10.

Polskie NPPO będzie prowadziło monitoring *Erwinia amylovora* na obszarze kraju, co najmniej trzy razy w ciągu roku w każdej lokalizacji w szczególności na obszarze, gdzie zlokalizowana jest produkcja sadownicza. Sad produkujący jabłka na eksport do Chin jest monitorowany przez polskie NPPO lub upoważnione przez polskie NPPO jednostki i kontrolowany, co najmniej trzy razy w ciągu roku, pod kątem *Erwinia amylovora*, tzn. po raz pierwszy 30 do 40 dni po kwitnieniu; po raz drugi bezpośrednio po wypuszczeniu pędów i po raz trzeci przed zbiorami. Wokół miejsc produkcji wolnych od patogena zostanie ustalona 1000 m strefa buforowa, w strefie buforowej wszystkie rośliny podatne na patogena będą oznaczone i monitorowane, co najmniej trzy razy w ciągu roku, jeśli *Erwinia amylovora* zostanie wykryta na tym obszarze w poprzednim sezonie wegetacyjnym. Polskie NPPO przekazuje na wniosek AQSIQ odpowiednie informacje dotyczące monitoringu. Jeśli *Erwinia amylovora* zostanie wykryta, zarówno w miejscu produkcji, jak i w strefie buforowej, eksport jabłek do Chin pochodzących z tego miejsca produkcji zostaje zawieszony. Po zwalczeniu *Erwinia amylovora* i uzyskaniu akceptacji AQSIQ, miejsce produkcji może zostać przywrócone.

4.4 Postępowanie z chorobami wywołanymi przez grzyby (w tym *Neofabraea malicorticis*, *N. perennans*, *N. alba*, *Venturia inaequalis* i *Monilinia fructicola*)

Kontrola i monitorowanie w sadzie: Usuwanie opadłych liści, spadów, porażonych gałęzi i owoców oraz niszczenie miejsc zimowania organizmów szkodliwych. Wdrażanie zintegrowanej ochrony roślin obejmującej monitorowanie

obecności agrofagów i chorób, zwalczanie metodami chemicznymi i biologicznymi, zarządzanie gospodarstwem i inne środki zwalczania. Wszystkie sady prowadzą zapisy kontrolne, obejmujące opis środków ochrony roślin zastosowanych w sezonie wegetacyjnym (z uwzględnieniem: substancji aktywnej, daty zastosowania, stężenia i częstotliwości stosowania). Wszystkie ww. działania muszą być potwierdzone przez przedstawiciela polskiego NPPO lub jednostkę upoważnioną przez polskie NPPO. We wszystkich sadach, z których eksportowane są jabłka do Chin, przed zbiorem, obowiązkowo stosowane są zabiegi fungycydami, zatwierdzonymi przez Polskę, a w przypadku wystąpienia opadów deszczu po zabiegu, konieczne jest jego ponowne przeprowadzenie po ustaniu opadów.

Prowadzony jest monitoring i regularne inspekcje. Inspekcje w okresie spoczynku roślin i w okresie wegetacyjnym koncentrują się na uszkodzeniach pni i kory. Każdy zarejestrowany sad po zbiorze owoców prowadzi laboratoryjne badanie hodowlane pod kątem *Neofabraea malicorticis*. W przypadku wykrycia w sadzie *Neofabraea malicorticis*, pochodzące z niego jabłka nie mogą być eksportowane do Chin w najbliższym sezonie eksportowym. Polskie NPPO na wniosek AQSIQ przekazuje wyniki z monitoringu.

Neofabraea malicorticis, *Neofabraea perennans*, *Neofabraea alba*: Traktowanie fungycydem lub zastosowanie metody alternatywnej, efektywnej przeciw gniciu pozbiornemu musi być obowiązkowo wykonane bezpośrednio przed zbiorem lub po zbiorze, następnie jabłka będą mogły być przeznaczone do sortowania i pakowania. W przypadku pozbiornego traktowania zanurzanie w odpowiednim środku powinno nastąpić przed przechowywaniem lub pakowaniem, a także alternatywnie w formie aerozolu z wykorzystaniem odpowiedniego środka stosowanego w ciągu 7 dni po wprowadzeniu do chłodni. Polskie NPPO powinno przekazywać AQSIQ odpowiednie informacje, dotyczące zastosowania metod alternatywnych.

Artykuł 5 Obróbka i Pakowanie

Obróbka, pakowanie, przechowywanie i wysyłka jabłek odbywa się pod nadzorem polskiego NPPO lub jednostek upoważnionych przez polskie NPPO .

Podczas obróbki jabłka są myte, chłodzone, sortowane i kalibrowane w celu usunięcia owadów, roztoczy, owoców zgniłych i zdeformowanych, liści, korzeni i ziemi.

Materiał opakowaniowy jest czysty, nieużywany, spełnia wymogi sanitarne i chińskie wymogi w zakresie kwarantanny roślin. W przypadku opakowań wyposażonych w otwory wentylacyjne są one zabezpieczone siatką przeciwko owadom, zapobiegającą przedostaniu się agrofagów do wnętrza lub opakowania takie umieszcza się na palecie, która w całości zostaje zabezpieczona taką siatką lub stosuje się inne efektywne środki.

Zapakowane jabłka bezzwłocznie umieszcza się w osobnym magazynie w celu

uniknięcia wtórnego porażenia.

Na każdym opakowaniu znajduje się opis produktu, nazwa kraju i miejsca pochodzenia (region, miasto lub okręg administracyjny) w językach chińskim i angielskim oraz nazwa i numer rejestracyjny sadu i pakowalni oraz inne informacje w języku angielskim. Każda paleta zostanie oznaczona napisem w języku chińskim o treści: “输往中华人民共和国”. W przypadku niestosowania palet, np. w transporcie lotniczym, każde opakowanie zostanie oznaczone napisem w języku chińskim o treści: “输往中华人民共和国”.

Artykuł 6 Inspekcja i Kwarantanna Przed Wywozem

Inspekcji poddaje się 100% owoców w próbie obejmującej 2% całkowitej liczby kartonów w przesyłce przeznaczonej na eksport do Chin (o ile aneks do niniejszego Protokołu nie stwierdzi inaczej). Minimalna wielkość próby poddanej inspekcji wynosi 1200 owoców, bez względu na wielkość przesyłki. W przypadku mniejszych przesyłek, gdzie wielkość próby wynikająca z wyliczeń jest mniejsza, niż 1200 owoców, pobrane zostanie 1200 owoców. Do inspekcji wybiera się z przesyłki kartony reprezentatywne dla wszystkich partii od poszczególnych producentów. Jednocześnie, podczas inspekcji kroi się co najmniej 60 owoców lub owoców podejrzanych, które nie mogą zawierać agrofagów kwarantannowych istotnych dla Chin.

W przypadku wykrycia żywych agrofagów kwarantannowych istotnych dla Chin, cała przesyłka nie może być eksportowana do Chin lub zostaną podjęte środki zapobiegawcze. Polskie NPPO zastosuje środki polegające, m.in. na zawieszeniu eksportu owoców z danego sadu lub pakowalni, zależnie od sytuacji, do czasu zidentyfikowania przyczyn problemu i wdrożenia działań korygujących. Polskie NPPO prowadzi zapisy z zatrzymanych przesyłek i przekazuje je na wniosek AQSIQ.

Dla jabłek zatwierdzonych w trakcie inspekcji kwarantannowej polskie NPPO wystawia świadectwo fitosanitarne zawierające numer kontenera oraz następującą deklarację dodatkową: „Niniejsza przesyłka jabłek jest zgodna z postanowieniami *Protokołu w sprawie wymagań fitosanitarnych dla eksportu jabłek z Polski do Chin i nie zawiera agrofagów kwarantannowych istotnych dla Chin*”.

W przypadku stosowania palet drewnianych muszą one zostać poddane zabiegom zgodnie z „Wytycznymi dla przepisów dotyczących drzewnych materiałów opakowaniowych w handlu międzynarodowym” (ISPM15) i oznaczone znakiem ISPM 15.

Przed rozpoczęciem obrotu polskie NPPO przekaze AQSIQ wzór świadectwa fitosanitarnego do celów archiwizacyjnych i audytowych.

Artykuł 7 Inspekcja Podczas Wwozu i Kwarantanna

Po przybyciu przesyłki do portu wwozu w Chinach składa się wniosek

o inspekcję do służby odpowiedzialnej za inspekcję wwozową i wywozową oraz kwarantannę (CIQ). Przedstawiciele służby inspekcyjno-kwarantannowej sprawdzają świadectwo fitosanitarne, zezwolenie kwarantannowe na wwóz zwierząt i roślin oraz inne odpowiednie dokumenty i oznaczenia oraz dokonują czynności inspekcyjno-kwarantannowych.

W przypadku stwierdzenia jabłek pochodzących z niezatwierdzonego sadu lub pakowalni przesyłka nie zostanie dopuszczona do wwozu na terytorium Chin.

W przypadku wykrycia *Cydia pomonella* (L.) przesyłka zostanie zawrócona lub zniszczona. Jednocześnie AQSIQ bezzwłocznie powiadamia polskie NPPO i żąda zawieszenia eksportu jabłek do Chin z konkretnego sadu lub pakowalni, albo zawiesza całe przedsięwzięcie, zależnie od sytuacji faktycznej. Polskie NPPO bezzwłocznie wyjaśnia sytuację w celu identyfikacji przyczyny i podejmuje działania korygujące. AQSIQ podejmuje decyzję o odwieszeniu w zależności od wyników oceny działań korygujących podjętych przez polskie NPPO.

W przypadku wykrycia żywych organizmów *Erwinia amylovora*, całe przedsięwzięcie ulega zawieszeniu.

W przypadku wykrycia innego organizmu kwarantannowego istotnego dla Chin wymienionego w Załączniku 1, przesyłka zostaje poddana zabiegowi, odesłana lub zniszczona. AQSIQ powiadamia polskie NPPO o konieczności podjęcia bezzwłocznego dochodzenia. AQSIQ w porozumieniu z polskim NPPO podejmuje działania korygujące, uznane za niezbędne, obejmujące tymczasowe zawieszenie importu jabłek z konkretnych sadów lub pakowalni.

W przypadku wykrycia niezgodności w zakresie bezpieczeństwa lub zdrowia, przesyłka jest zwracana albo niszczone. AQSIQ w odpowiednim terminie powiadamia polskie NPPO i uruchamia mechanizm wczesnego ostrzegania. W przypadku ciągłego występowania przypadków niezgodności, każda przesyłka jabłek będzie zatrzymywana do celów inspekcji, albo nawet całe przedsięwzięcie zostanie zawieszono.

W przypadku wykrycia agrofaga kwarantannowego niewymienionego w Załączniku 1, jabłka zostaną poddane zabiegom kwarantannowym zgodnie z odpowiednimi przepisami *ustawy Chińskiej Republiki Ludowej w sprawie kwarantanny wwozowej i wywozowej zwierząt i roślin* i wydanymi do niej rozporządzeniami wykonawczymi.

Artykuł 8 Przegląd i Wspólna Kontrola

W pierwszym roku po wejściu w życie tego protokołu, AQSIQ wyśle do polskiego NPPO na 7-10 dni 2 inspektorów fitosanitarnych, którzy wspólnie z przedstawicielami polskiego NPPO dokonają kontroli monitoringu i kontroli pakowalni i chłodni w wybranych sadach, które są zarejestrowane na eksport jabłek do Chin. AQSIQ wspólnie z polskim NPPO lub jednostką upoważnioną przez NPPO

skontrolują część z przesyłek jabłek eksportowanych w danym roku do Chin. W przypadku wykrycia jakiegokolwiek żywego agrofaga kwarantannowego istotnego dla Chin, przesyłka nie zostanie eksportowana i podjęte zostaną działania naprawcze.

W zależności od wyników inspekcji na miejscu i wspólnie przeprowadzonej kontroli, AQSIQ podejmie decyzję o kontynuacji wysyłania przedstawicieli służb kwarantannowych do Polski celem dokonania kontroli sadów, pakowalni i chłodni w drugim sezonie eksportowym.

Koszty przeprowadzenia przeglądu i wspólnej inspekcji w Polsce, w tym koszty transportu, wyżywienia, zakwaterowania i diet zostaną pokryte przez stronę polską.

Artykuł 9 Postanowienia Końcowe

W oparciu o informacje o wystąpieniu ognisk chorób i stwierdzeniu agrofagów jabłek w Polsce AQSIQ przeprowadzi dalsze analizy ryzyka i w porozumieniu z polskim NPP0 w celu uzgodnienia listy kwarantannowej szkodników i odpowiednich środków kwarantannowych.

Niniejszy Protokół podpisano w Warszawie 20 czerwca 2016 roku i wchodzi on w życie z dniem podpisania.

Podpisano po dwa oryginały sporządzone w języku polskim, chińskim i angielskim. W przypadku rozbieżności, pierwszeństwo przyznaje się tekstowi w języku angielskim.

Warunki niniejszego Protokołu mogą zostać zmienione w drodze porozumienia w formie pisemnej pomiędzy dwoma stronami. Strona chcąc wypowiedzieć niniejszy Protokół powiadomi drugą stronę o tym fakcie na piśmie z co najmniej trzymiesięcznym wyprzedzeniem. Protokół zachowuje ważność przez dwa lata. Po upływie tego okresu, okres ważności zostaje automatycznie przedłużony o następny rok, jeżeli żadna ze stron nie zgłosi żądania poprawek lub uchylecia Protokołu na dwa miesiące przed upływem daty jego ważności. Protokół wchodzi w życie po podpisaniu przez obydwie strony.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Rzeczypospolitej Polskiej

W imieniu
Generalnej Administracji ds. Nadzoru
Jakości, Inspekcji i Kwarantanny
Chińskiej Republiki Ludowej

Załącznik 1

Wykaz agrofagów kwarantannowych istotnych dla Chin w eksporcie jabłek z Polski do Chin

- 1) *Archips rosanus*
- 2) *Anthonomus rubi*
- 3) *Cydia pomonella*
- 4) *Eriosoma lanigerum*
- 5) *Epidiaspis leperii*
- 6) *Hoplocampa testudinea*
- 7) *Lepidosaphes ulmi*
- 8) *Rhopalosiphum insertum*
- 9) *Neofabraea malicorticis*
- 10) *Neofabraea alba*
- 11) *Neofabraea perennans*
- 12) *Venturia inaequalis*
- 13) *Monilinia fructicola*
- 14) *Erwinia amylovora*